

MØTEBOK FOR LESJA FJELLSTYRE

MØTEDATO: 4.4.2017
MØTESTED: Fjellstyrekontoret
MEDLEMMER/VARAMEDLEMMER: Jann-Erik Dalum (leder)
Marit Rolstad
Per Holseth
Einar Utgaard
Kristin Nyhagen (vara)

SAK:12/2017 ARK.NR: 411.0 SAKSBEHANDLER: Tommy Sønsterud

HØRING AV VERNEFORSLAG – HJERKINN SKYTEFELT

DOKUMENTER

SAK 44/2013 HØRING - OPPSTART AV VERNEPLANARBEID FOR HJERKINN SKYTEFELT

SAKSOPPLYSNINGER

Fylkesmannen i Oppland har sendt ut verneforslaget for tidligere Hjerkinnskytefelt på høring.

Sakspapirene ligger ute på: <https://www.fylkesmannen.no/Oppland/Miljo-og-klima/Hjerkinnskytefelt--nettside-om-verneplanprosessen/>

Det høres på to alternativer.

Vernealternativ 1:

- Utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark med ca. 159 km² i Lesja og Dovre kommuner.
- Nytt Hjerkinnskytefelt landskapsvernområde på ca. 18 km² i Dovre kommune.
- En mindre utvidelse av Fokstugu landskapsvernområde med ca. 0,65 km² i Lesja kommune.

Alternativ 1 innebærer også at to mindre områder i Fokstugu landskapsvernområde, på til sammen ca. 2,2 km², inngår i forslaget til utvidelse av nasjonalparken.

Vernealternativ 2:

- Utvidelse av Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark med ca. 122 km² i Lesja og Dovre kommuner.
- Nytt Snøheimvegen biotopvernområde på ca. 6,8 km² i Dovre kommune.
- Nytt Hjerkinnskytefelt landskapsvernområde på ca. 49 km² i Lesja og Dovre kommuner.
- En mindre utvidelse av Fokstugu landskapsvernområde med ca. 0,37 km² i Lesja kommune.

Begge forslagene er en utvidelse av eksisterende Nasjonalpark og et nytt Landskapsvernområde. I alternativ 2 inngår i tillegg et biotopvernområde langs Snøheimvegen.

I alternativ 1 er alle veiene tilbakeført og NP grensa er dratt ut i likanten mot E6. LV området er her begrenset til området fra Geitberget, HFK sletta og Storranden fremst i Svånådalen.

I alternativ 2 består Vålåsjøhøvegen, vegen til Veslie og Snøheim. Landskapsvernområdet er her utvidet slik at ingen veier blir i NP.

Fjellstyret avga følgende uttale til oppstarten av verneprosessen.

Fjellstyrets rolle i verneplanprosessen er å ivareta de bruksberettigedes interesser for å sikre framtida for jordbruket i statsallmenningen, samt handlerom for jakt, fiske og framtidig oppsynsvirksomhet.

Beitebruken står sterkt i området som skal vernes, dette kan dokumenteres gjennom nåværende bruk og alle sporene etter de tidligere fedriftene som var i området. Når forsvarrets bruk av området blir avsluttet vil området igjen kunne få stor betydning som beiteareal for de bruksberettigede bygdene. Det er viktig at det også i framtida finnes et handlingsrom som sikrer en framtidig utnytting av denne beiteressursen. Bevaring av store ringvei og veien inn til Vesllie (Rolstadsetre) vil ha stor betydning for utnytting av beiteressursene.

Ved valg av verneform bør det være tilstrekkelig med et landskapsvernområde i området øst for Grøna fram til til Svåne og herfra til Snøheim. Nasjonalpark vest for denne grensa inn mot eksisterende nasjonalpark. Dette vil kunne sikre bedre kår for landbruksdrift i området.

Høsttrekket for villrein inn i skytefeltet har i 2012 og 2013 uteblitt. Det er viktig at en også i framtida sikrer reinens trekkruter inn i skytefeltet. Ferdslen inn og ut av området må kunne reguleres for å sikre at dette trekket opprettholdes. Eksisterende grunnlagsmateriale om ferdsel til og fra Snøheim, samt ut fra Snøheim bygger på observasjoner fra kun en sommer (2012) etter åpning. Ferdslen bør fortsatt kartlegges for å se på hvilken innvirkning dette har på villreins trekk i forhold til årene før åpning av Snøheim. Det bør prioriteres og fortsatt merke villrein på Snøhetta øst for å overvåke endringer i trekkruter eller uteblivelse av trekk. Ut fra dette kunnskapsgrunnlaget kan en regulere framtidig ferdsel i området. Kunnskapsnivået om ferdsel i skytefeltet er ikke tilfredsstillende.

Skytefeltet utgjør en vesentlig del av moskusens leveområde. Moskusen bør og innlemmes i planarbeidet.

Forslaget til utvidelse av eksisterende nasjonalpark innebærer også en endring av eksisterende verneforskrift. Denne er ute på egen høring.

Det er gjennomført et felles møte med Dovre fjellstyre om høringen.

UTTALE

Prosessen har vært preget av at den grove skissen som ble bestemt for over 10 år siden med opphør av Hjerkinns skytefelt og tilbakeføring av dette til opprinnelig tilstand.

Arealene som nå skal vernes har vært forvaltet etter fjelloven fram til i dag. Forsvarets har gjennom sine bruk og avtaler lagt føringer for bruken av området. Dagens bruk av området ville ha vært annerledes hvis det ikke hadde vært skytefelt. Vernet vil legge føringer for framtidig utnyttelse av bruksretter. Størstedelen av Dalsida øst er vernet som NP og en ser at det medfører ekstra administrasjon for de minste ting. Fjellstyrenes forvaltning av området er

grunnlaget for det som i dag fremstår som verneverdig. En forsvarlig arealforvaltning har vært ført av hensyn til villrein. Fjellstyrenes viktigste inntektskilde er nettopp villrein, som bidrar med verdiskapning på fjellarealene. Verneforskriftene legger etter vårt syn unødvendige føringer for fjellstyrenes aktivitet og medfører unødvendig ekstra arbeid for egen administrasjon og vernemyndigheten. Dette kunne vært forenklet i forskriftene.

Høringen som er sendt ut er omfattende og uoversiktlig. Det høres på to forskjellige forslag, med og uten veier. Hadde en ventet til etter at veispørsmålet var avklart hadde verneforslaget vært mer konkret å forholde seg til uten så mange eventualiteter.

Generell uttale til forskriftene.

- Det må være en åpning i forskriftene for uttransport av syke/skadde dyr og mulighet for motorisert ferdsel ved funn av beitedyr etter 1. oktober for å ivareta dyrevelferden.
- Datoer for ferdsel bør ikke stå i forskriftene men forankres i forvaltningsplan. Forvaltningsplan skal rulleres, mens det er vanskeligere å endre på forskriftene. Villreins arealbruk endrer seg over tid og naturen er ikke statisk men i konstant endring. Det vil være behov for justere både bruksområder og tider for å ivareta hensynet til ferdsel og verneformål. Dagens brukssone kan virke noe snever, og vil kunne føre til konsentrert bruk i ytterkant av et viktig vinterbeite areal. Også arealer utenfor verneforslaget burde ha vært med i vurderingene. Dette gjenspeiler utfordringene med verneplanen. Størstedelen av arealet er foreslått som en utvidelse for Dovrefjell Sunndalsfjella NP, mens alle vurderinger er gjort ut fra skytefeltet som utgjør et lite areal i den store sammenhengen. Den største barrieren for villreins bruk av skytefeltet ligger ikke i skytefeltet men på nordsiden. Dette er ikke tatt hensyn til i plan eller forslaget til endring av forskrift for nasjonalparken og med det så mister en helheten i vurderingen av arealet sett under et.
- Maribu har endret navn til Svånåbu. Tidligere Maribu ble flyttet fra området hvor OP hytta lå og fram til Grisungen. Denne bua har fortsatt navnet Maribu.
- Uttransport av felt elg og hjort med beltegående kjøretøy bør tillates etter søknad. Kan ikke se at dette er nevnt i utkast til forvaltningsplan. Dagens regler for nasjonalparken fører til at jakt på elg og hjort innenfor grensene er minimal. Spesielt området innover fra Grøndalen, Svånådalen og Grisungdalen har tilhold av elg og hjort under jakta. Etter første snøfall trekker det mye dyr innover på vierbeite. I Lesja har vi sett at hjortebestanden i høgfjellet øker. Denne blir lite beskattet i år med sent snøfall.
- Siden Moskusbestand på Dovrefjell har store deler av leveområdet sitt innenfor området og er en av de enkeltfaktorene som genererer mest trafikk utover DNT hyttene synes det fortsatt som noe spesielt at dette ikke er nevnt i forvaltningsplanen og hva som kan være tiltak i forhold til verneformålet med området.

Spesielle høringstema tema

- Veslie/Rolstadsetr: Bør bevares som et kulturminne. Hvis Dovre fjellstyre ønsker å ta over bygningsmassen bør de få det.
- Tilsynsbuer/oppsynsbuer: Fylkesmannen legger til grunn at det ikke er behov for nye buer i området, da dagens behov er dekt gjennom fjellstyrenes buer og private buer ved Grisungen. Det er her viktig å presisere at det er langt flere som har bruksrett i området enn Jora Beitelags medlemmer. Det har under forsvarets bruk av området vært ilagt begrensninger for beite med storfe. Hvis området kan tas i bruk for storfe igjen vil det være aktuelt og starte opp med fellesdrifter i området. Områdets

betydning for beite er godt dokumentert i konsekvensutredningen for landbruk og i form av kulturminner og naturtyper. Fjelloven regulerer adgang til oppføring av slike buer. Det bør være adgang til dette i verneforskriftene. Fjellstyrets buer brukes også av SNO i deres arbeid innenfor verneområdene.

- Snøheimvegen: Veien ligger utenfor Dalsida statsallmenning, men vil ha betydning for utnyttelse av bruksretter og jakt/fiske. Bussregimet vil kunne ivareta behovet i forhold til jakt/fiske, selv om det er en innskrenkning i forhold til tidligere bruk. Det må være adgang til å bruke veien i forbindelse med beitebruk i området. I reinsjakta bør det kunne åpnes for at reinsjegere kan kjøre inn til Svånålegret før kl 7 på morgen og etter kl 19 på kveld. Dette for å spre jegerne, i dag blir mye av jakta konsentrert ved Gardsenden/Nysetra
- Vålåsjøhøvegen: Bruken av veien bør reguleres gjennom egne vedtekter i et eventuelt veilag. Strekningen kan brukes i forbindelse med organiserte turer.
- Vålåsjøhøvegens ende ved Grisungen: Veien bør gå over på Buahøsidan. Det vil forenkle adkomsten til eksisterende buer og sanking av beitedyr. Det vil være transport behov til buene på andre siden av myra og det vil trolig være bedre med en fast vei enn kjørespor over osen. Bedring av vannhusholdningen kan oppnås med flere stikkrenner som vil fordele vannet over et større område enn i dag.
- Ferdselsreguleringer:
 - Bruksområde: Vil dette området bli for lite og virke mot sin hensikt?
 - Indre området:
 - Organisert ferdsel: Organisert ferdsel kan styres og det kan stilles krav til utøverne. Ferdselen er styrbar. Tidsrom inn i forvaltningsplan.
 - Hundekjøring: Det kan være et behov for å regulere hundekjøring innenfor deler av nasjonalparken, spesielt under vårsesongen men ikke nødvendigvis innenfor planområdet. Sent i april og i mai forekommer det kjøring med hundspann inn i kalvingsområdene med utgangspunkt fra Sæterfjellet og Grønbakken, Oppdal. Ut fra Hjerkin er snøforholdene ofte for dårlige på våren. Fylkesmannen legger til grunn stilartene i Norges hundekjørerforbunds konkurranser som definisjon for hundekjøring. Det kan synes som at denne er i overkant i forhold til den gjennomsnittlige mann/kvinne som er på skitur med hund i området. En mer fornuftig definisjon kunne nok ha vært kjøring mer enn 3 hunder. Det er og usikkert om rekkevidden er vesentlig lenger enn en godt trent skiløper. Utfordringen med slike bestemmelser vil være håndheving og oppfølging. De vil være kjent for de som bor i området, men ukjent for tilreisende. Det er nok et større antall brukere av nasjonalparken som faller innenfor fylkesmannens nåværende definisjon enn hva som legges til grunn i utkastet til forvaltningsplan, men de bruker ikke planområdet.

Det er den systematiske ferdselen over tid som danner barrierer for villreins trekk og det er i beste fall usikkert om fylkesmannens forslag ivaretar det.

Forslag: Kjøring med hundspann er forbudt i nasjonalparken etter 20. april/3. påskedag (som for transport med snøskuter). Hundspann kan for eksempel defineres som 3 eller flere hunder som drar slede eller pulk. Organisert kjøring tillates etter søknad og styres til områder der konflikten med villrein vil bli små.

- Sykling: Utfordring med håndheving/oppfølging av datoer. Datoer bør inn i forvaltningsplan.

- Åpningstider Snøheim: Vil tidligere åpningstider ivareta hensynet til annet dyreliv i området? Det hekker for eksempel havelle i Stridåtjønna, samt rovfugl som er vare på ferdsel i området. Ut fra ei helhetlig tenkning burde og stenging av andre DNT hytter i perioden 1. mai til 15. juni eller 1. juli vært vurdert.
- Einøvlingsveien: Behovet for veien er lite, men det bør være mulig å bruke kjøresporet ved uttransport av syke/skadde beitedyr.
- Einøvlingsdammen: Fjerning av dammen vil redusere fisket. Det er dokumentert fangst av stor røye.
- Trekk framfor Kolla: For å sikre villreins bruk av trekket bør ferdsel reguleres på ettersommeren/høsten. Den største utfordringen for villrein er kryssing av Stropsljødalen, noe som det ikke er tatt hensyn til i denne planen.

Grenser for verneområdene.

- Ut fra hensyn til utnyttelse av bruksrettigheter er alternativ 2 å foretrekke. Veiene har vært der i en årrekke og bruken av området har vært ut fra veiene. Fjerning av veisystemet vil føre til en stor omlegging for beitebruken som er i området i dag, samt framtidig bruk. Snøhetta vil ha stor tiltrekningskraft uavhengig av om det er vei eller ikke. Antall personer som kommer inn til Snøheim vil bli sterkt redusert hvis veien fjernes, men vil nok fortsatt være stor nok til å hindre villreintrekk.
- Hvis alternativ 1 blir valgt, eller en form der Vålåsjøhøvegen fjernes, bør det etableres en traktorvei fra Nysetra/Gardsenden til Grisungen som et avbøtende tiltak.
- Alle vann ved Grisungen bør ha samme verneform, samt forlengelse av landskapsvern opp på Buahøin.

VEDTAK

Vedtaket er enstemmig.

Vedtaket kan i henhold til forvaltningslovens § 28. påklages av alle med rettslig klageinteresse. Klagen må framsettes skriftlig og begrunnes. Den sendes Lesja fjellstyre, 2665 Lesja innen 3 uker fra kunngjøring av vedtaket.

Lesja, 4.4.2017

Tommy Sønsterud
Daglig leder/Fjelloppsyn

Rett utskrift: Fylkesmannen i Oppland

Kopi: Statskog SF
Lesja kommune